

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

zhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrto leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odpovedi. — Deležniki „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 v. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo Koroška cesta šte. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petstovrste za enkrat 15 v, za dvakrat 25 v, za trikrat 35 v. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede popoldne. Nezaprte reklamacije so poštnine proste.

Vlada in poljedelstvo.

Vlada je predložila državnemu zboru proračun za l. 1907. Nas najbolj zanima, koliko hoče vlada izdati za poljedelstvo. Vseled tega si moramo ogledati proračun poljedelskega ministrstva za prihodnje leto.

Ves proračun poljedelskega ministrstva znaša 27.476.193 kron. Tudi ne smemo misliti, da vsi ti milijoni pridejo neposredno poljedelskemu prebivalstvu v korist. Tako si poljedelsko ministrstvo samo za svoje uradne potrebe vzame 1.602.056 kron.

Za poljedelsko šolstvo se izda malo, samo 726.430 kron. To je kričeč dokaz, kako malo skrbi naše poljedelsko ministrstvo za poljedelsko šolstvo. Za druge panoge šolstva, ki kmata nič ne koristijo, se izdaje na milijone in milijone, le kmečko šolstvo se zanemarija in zapostavlja. Država vse šole za druge stanove sprejema v svoje okrilje, a kmečkih šol se brani. Kaj naj rečemo, če vidimo v proračunu, da skrbi poljedelsko ministrstvo samo za 7 šol, oziroma preiskuševališč?

Za pospeševanje poljedelskega in gospodarskega pouka se bo izdalo 1.368.000, torej samo za 13.000 kron več kakor l. 1906.

Nadalje je proračunjeno za	
naravnostno podporo	K 6.405.950
in sicer	
za združništvo	950.000
razstave	70.000
melioracije (izboljšanje)	2.000.000
rastlinstvo	490.000
vinogradništvo in sadjarstvo	308.000
konopljarstvo	230.000
nasajanje gozdov	600.000
živinorejo	1.030.000
mlekarstvo	320.000
drobnico	447.450
svilorejo	30.000
planinarstvo	130.000

Melioracije se imenujejo taka podjetja, ki merijo na to, da se zemlja zboljša in postane rodovitnejša n. pr. osuševanje močvirja, napeljava vode, majhne regulacije vod itd. Med rastlinstvo, za kojega pospeševanje se dobiva državna podpora, spada tudi hmelj. Nasajalci novih vinogradov in sadjarska društva d. bjo podporo iz zaklada za vinogradništvo in sadjarstvo. Podpora za nasajenje gozdov je namenjena za Primorsko in Dalmacijo. Podpore za živinorejo dobijo živinorejske zadruge in občine, podpore za mlekarstvo mlekarke zadruge. Vsaka tozadevna prošnja se mora nasloviti na: Visoko c. kr. poljedelsko ministrstvo. Tako naslovljene in za ministrstvo spisane prošnje se lahko vpošljejo poslancem, da jih izročijo in podpirajo pri ministrstvu.

Za poljedelski svet (odbor), za poljedelske poročevalce, ki opazujejo poljedelsko gibanje po drugih državah, za statistiko in za mednarodni poljedelski shod, za uničevanje trtne uši, za brezobrestna posojila itd. se bo izdalo okoli šest milijonov kron.

Za konjerejo (žrebčarne) se bo izdalo štiri in pol milijona, za veterinarstvo (živinozdravništvo) blizu štiri milijone, ostalo pa se bo izdalo za nadzorovanje deželnih poljedelskih podjetij, za gozdarstvo, rudarstvo itd.

Ko bo prišel proračun poljedelskega ministrstva v državni zbor in na razpravo, slišali še bomo gotovo natančnejše kritike o proračunu.

Politični ogled.

Obmejne občine in volilna preosnova. Občina Ščavnica in Kat. politično društvo za šentlenartski okraj je vposlalo državni zbornici prošnje, da se vse slovenske občine radgonaške in emureškega okraja priklonijo slovenskim volilnim okrajem. Poslanec dr. Korošec je izročil te zahteve v seji dne 16. oktobra zbornici ter predlagal, da se v polnem obsegu tiskajo in pridenejo sejinemu zapisniku.

Predlog se je sprejel. Občine in politična društva, posnemajte!

Slovanska zveza se je v več sejah posvetovala o političnem položaju in o dvetretjinski večini, s katero bi se po želji Nemcev naj zabramila druga razdelitev volilnih okrajev.

V volilnem odseku razprava o volilni preosnovi počasi napreduje. Če se volilna preosnova ne spravi pod streho do konca decembra, ko poteče postavljeni rok državnega zbora, namerava vlada podaljšati ta rok za tri mesece.

Državni zbor. V seji dne 12. t. m. sta interpellirala poslance dr. Voušek in dr. Korošec železniškega ministra zaradi železniškega predora v Savi, ki je premajhen, valed česar ne more pri narasli vodi požirati vse vode, kar povzroči povodenj. — Poslanec dr. Korošec je vprašal poljedelskega ministra, zakaj ne odgovori na njegovo interpelacijo zaradi ustanovitve podružnic c. kr. kmetijske družbe štajerske na Sp. Stajerju. — Zaradi podpore po nimah poškodovanih posestnikov v Sobotici, Tinjah in Straški gori so vložili nujne prošnje poslanci: Robič, dr. Voušek in dr. Korošec. — V torkovi seji dne 16. t. m. se je nadaljevala razprava o lekarniškem zakonu. — Zaradi dvetretjinske večine še dosedaj ni prišlo do sporazumljenja med Slovani in Nemci.

Zastopstvo manjšin v delegacijah. Nemški poslanec Sylvester je predlagal, da se zagotovi nemškim manjšinam na Češkem in Moravskem primerno zastopstvo v delegacijah. Isto je pa zahteval tudi naš poslanec dr. Korošec za slovenske manjšine na Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Jednaka pravica za vse prošnje. Če hočejo Nemci to ugodnost uživati, morajo jo privoščiti tudi Slovani.

Državni proračun za leto 1907. Dne 12. t. m. je predložila vlada državni zbornici proračun za leto 1907. Iz njega posnemamo nekaj najvažnejših postavk. Celoletni izdatki so proračunani na 1.890.871.352 K, dohodki pa na 1.892.501.082 K.

LISTEK.

Ovaduh.

(Konec.)

„Torej skličite občinske odbornike k seji!“

„Saj res, prav imate“, reče župan, „Haj Ivan, skoči h služabniku Nošku, naj pokliče občinske moše v posvet. Naroči mu, da naj tudi Primec gotovo pride, ker on se posebno razume na take stvari. — Midva pa, Primož, pojdiva pogledat ptička, možem moram vendarle povedati, da sem ga tudi sam videl.“

Pol ure še ni minulo in že je bil cvet novozelških občinskih moš zbran pri županu v posvet. Župan jim kar na kratko pojasni stvar ter jih vpraša, kaj naj občina stori v tem slučaju. — Može so večinoma molčali, najbolj glasen je bil Primec:

„Meni se pač zdi, da bi utegnil Primož imeti prav, da je to kak Lahon ovaduh in sramota bi bila za nas, ko bi mu ravno naša občina služila v njegove zlobne namene. — Kaj bi nam rekli Staroselci — kaj gospoda v mestu? Nekaj se mora storiti.“

Temu se je seveda pridružil Primož ter v groznih besedah popisoval kazni, ki bodo zadele občinske moše, ako vsled njih krivde uide ovadah in izda sovražniku naše ceste in prelaze čez naše gorovje. Drugi može pa so, kakor se večinoma godi, menili, da naj se vse zgodi, kakor oče župan meni, da je prav.

„Najbolje bo“, pravi Primec, „ako gremo vsi skupaj nad ovaduha ter ga vjamemo in v občinski hiši zapremo toliko časa, da pridejo orožniki po sleparja. Ti bodo že vedeli, kaj storiti s takim nevarnim ptičem.“

„Saj res“, so dejali drugi može, katere je tudi gnala radovednost, „najbolje bo, da vsi gremo in sicer kar precej gremo.“ — In končana je bila izredna občinska seja v županovi hiši, ki se je nadaljevala za kapelico na prostem.

Tam za kapelo pa je mirno sedel mlad mož, lepo črno oblečen. Dolgi lasje so se mu vaipali izpod slamnika na ramena. Pred seboj je imel visoko stojalec, na desni strani po tleh je imel razne barve, čopiče, na levi strani pa mnogo porisanih papirjev. V rokah pa je imel debel svinčnik ter z njim zarisaval po papirju, razloženem na stojalen.

Zamišljen v svoje delo niti ne opazi, da se mu bliža cela kopa ljudij in to samih mož. Kar naenkrat ga obstopijo. Primož se vstopi ravno predenj ter mu zabrani pogled na bližnji hrib, ki ga je tedaj prerisaval.

Mladi mož je menil, da so prišli k njemu radovedni gledalci, zato se jim nasmeje ter prijazno reče:

„No može, ali so Vam všeč moje čire-čare?“

„Lepe so že, lepe“, pravi Primož, „ali pri nas je prepovedano risati take čire-čare.“

„Kaj? Prepovedano? No to bi bil prvi kraj, v katerem bi se mi kaj takega povedalo“, odgovarja mladi tujec.

„Prvi ali zadnji, to nam nič mar“, oglasi se župan, „vi veste, da so sedaj nevarni vojskinci časi, ovaduhov je povsod dovolj. Zato ne zamerite, da se tudi vi nam zdite sumljiv ter da morate vsaj za nekaj časa z nami.“

„Kam naj grem?“

„Z nami!“ zapove župan. „Nosek, le primite tujca in peljite ga z nami.“

„Može, vi se ali norčujete z menoj ali pa mora biti to neljuba pomota...“

„Mi se nič ne norčujemo z Vami, tudi mi nobene pomote“, pravi Primec, „vi greste sedaj z nami, potem vam bodo pa že orožniki povedali, kam da pojdete, kje da sploh je mesto za take ovaduhe.“

„Može“, pravi tujec, „jaz se sicer vklonim vaši volji, a za nasledke ste vi odgovorni.“

Po mnogem pravdanju in razgovarjanju moral je tujec le z možmi v vas k županu. Stvar se je med tem seveda zvedela po celi vasi in pri vsaki hiši, kjer so šli občinski može mimo, imeli so veliko gledalcev.

Tujec moral je pri županu v malo sobico, namenjeno za ječo; pred vrati pa je stražil občinski sluga Nosek ter se prav živo spominjal onih časov, ko je stražil hudodelce-jetnike kot vojak na ljubljanskem gradu.

Tudi učitelj je zvedel, kaj se je zgodilo. Hitel je k županu.

„Kaj pa imate zopet takega, da je cela vas po koncu?“ vpraša župana.

„Poglejte“, pravi župan ter mu pokaže razne slikarije na papirjih.

Današnja številka ima „Naš Dom“ kot prilogo.